

1. Förslag på aktiviteter till kommunens verksamheter

Det här är de förslag till aktiviteter som arbetsgruppen för avfallsplanarbetet har tagit fram. Fler förslag finns i Avfall Sveriges rapport 2015:3 "Goda exempel på avfallsförebyggande". Se även Naturvårdsverkets avfallsförebyggande program.

1.1 Förutsättningar för kommunens egna verksamheter att gå avfallstrappan

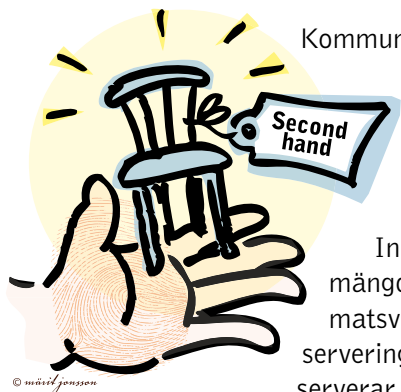
För att de kommunala verksamheterna ska få förutsättningar att gå avfallstrappan krävs bland annat kunskaper om sopsortering och hållbar konsumtion samt nära till bra sorteringsställen. Kommunen bör förmedla kunskap till all personal, och även till politikerna, om avfallstrappan och vikten av att minska mängden avfall och avfallens farlighet för hälsa och miljö. Vidare bör alla kommunala verksamheter se till att det finns utrustning och logistik för fungerande sopsortering på alla arbetsplatser.

En förutsättning för att kunna sopsortera är väl fungerande soprum eller motsvarande, där man kan slänga de förekommande avfallsslagen. Teknisk förvaltning bör göra en översyn av soputrymmena i kommunens fastigheter med syftet att förbättra möjligheterna till sopsortering.

1.2 Förutsättningar för sopsortering även där vi hyr lokaler

Många kommunala verksamheter finns i lokaler som kommunen hyr av externa fastighetsägare. Där bör Teknisk förvaltning ställa krav på bra förutsättningar för sopsortering vid avtalsskrivning.

1.3 Intern återbruksmarknad på kommunen

Kommunen bör inrätta en intern återbruksmarknad för möbler och inventarier som blir ett hållbart och billigare komplement till att köpa nytt.

1.4 Minska matsvinnet inom kommunen

Inom kommunen är det Måltidsservice som hanterar de stora mängderna mat. De arbetar idag med att mäta och att minska matsvinnet. Men det finns fler kommunala verksamheter som har servering av fika eller mat. Alla kommunala verksamheter som serverar mat bör arbeta med att minska matsvinnet.

1.5 Styra med upphandling

Vid alla kommunens upphandlingar bör avvägningar göras för att minska mängden avfall och avfallets farlighet. Finns det miljövänliga alternativ? vilket andrahandsvärde kommer denna produkt att ha? vad slags avfall kommer denna produkt att bli? och så vidare. Kommunen bör upphandla så att inköpen utgår från avfallstrappan och att miljöfarliga produkter undviks.

Teknisk förvaltning bör fortsätta att utnyttja sin möjlighet att minska mängden bygg- och rivningsavfall, minska avfallens farlighet samt att se till att avfallet sorteras på rätt sätt genom att ställa krav i upphandlingar på de byggen som kommunen är beställare av. Teknisk förvaltning bör ställa tydliga krav i samtliga avtal med kommunens byggtreprenörer vid rivningar, renoveringar samt ny- och ombyggnationer. Teknisk förvaltning bör också utreda möjligheterna att starta en intern återbruksmarknad för bygg- och rivningsavfall från kommunens byggen och rivningar.

1.6 Hushållens miljöfarliga avfall

Viktigast är att det miljöfarliga avfallet hamnar rätt. Teknisk förvaltning bör arbeta för att det ska bli lättare för hushållen att bli av med sitt miljöfarliga avfall. Huvudprinciperna i det arbetet är

- Bättre tillgänglighet
- Mer information

1.7 Förpackningar och tidningar

För att öka utsorteringen av förpackningar och tidningar bör Teknisk förvaltning utreda möjligheterna att erbjuda fastighetsnära lösningar även för villahushåll, fritidshus och mindre flerbostadshus. Men återvinningsstationerna har fortfarande en viktig roll att fylla. Där bör kommunen arbeta enligt följande principer:

- Verka för fler återvinningsstationer
- Placering av återvinningsstationer ska styras i första hand utifrån var behoven finns och inte utifrån var det finns lediga ytor
- Verka för minst en återvinningsstation i centrala stan
- Verka för att återvinningsstationerna ska vara välskötta, trygga, synliga och tillgängliga för alla (övergångsställen, gång- och cykelvägar, belysning etc.)
- Verka för att ge företag bättre förutsättningar att lämna sitt förpackningsmaterial till återvinning och därmed underlätta för dem att gå avfallstrappan.

1.8 Återvinningscentralerna

Teknisk förvaltning bör utreda hur de ska utveckla sina återvinningscentraler för hushållen, och i det utvecklingsarbetet beakta följande principer

- Återvinningscentralerna ska vara tillgängliga avseende öppettider, närhet, design för alla
- Tillgänglighet för icke bilburna ska också beaktas
- Återbruk ska stimuleras
- Återvinningscentraler ska ha med en trygg trafikmiljö med åtskilda kund- och arbetszoner
- Återvinningsstation ska finnas vid alla återvinningscentraler

- Återvinningscentralerna ska ha personlig mottagning av miljöfarligt avfall

Kommunen bör också verka för att företagare får bättre tillgänglighet till en återvinningscentral för företagare som skulle underlätta för dem att gå avfallstrappan.

1.9 Avfallshanteringen i nybyggen

När vi bygger nytt eller bygger om i Östersund bör Teknisk förvaltning och Samhällsbyggnad se till att det ges så goda förutsättningar som möjligt för en bra avfallshandling i de nya fastigheterna enligt principerna

- Sorteringsställena ska ha en design för alla
- Tillgängligheten till sorteringsställen ska vara störst för det miljöfarliga avfallet och de avfallslag som ska återanvändas eller materialåtervinnas
- Vid utformningen av soprum, sopbodas och liknande ska antalet användare beaktas - färre användare per enhet kan ge bättre social kontroll och därmed bättre sopsortering
- Trafikmiljön ska vara trygg och säker
- Sopbilarnas körsträckor ska vara energieffektiva enligt kommunens Klimatprogram¹
- Insamlingspersonalen ska ha en bra arbetsmiljö

1.10 Nedskräpningen

För att få bukt med "tappade" cigarettfimpar, lämnade rester efter picknicken eller dumpade sopor, som exempelvis trädgårdsavfall i skogen, bör kommunen arbeta långsiktigt med förebyggande insatser mot nedskräpningen. Kommunens miljöstrategi bör, i samverkan med Samhällsbyggnad och Teknisk förvaltning upprätta en handlingsplan. Ett första steg borde vara att mäta nedskräpningen för att därefter bedriva kampanjer och andra förebyggande insatser.

1.11 Sopsortering i kommunens lokaler och på gator och torg

Kommunens skolor, samlingslokaler, matsalar och besöksanläggningar, men också stadens gator och torg är ställen där det bör finnas förutsättningar för besökarna att följa avfallstrappan; framförallt möjligheter att sortera sina sopor. Kommunen bör ta fram en handlingsplan för avfallshanteringen i stadens offentliga rum och där hitta lösningar utifrån aspekterna nedskräpning, sopsortering och tillgänglighet.

1.12 Kommunen visar vägen med hjärtat

Vi i Östersund har vita vintrar och miljön i våra hjärtan. Vår miljöprofil skulle stärkas ytterligare om staden tar ställning för miljö och klimat genom att till exempel skipa plastkassarna. Kommunen bör ta initiativet till ett samarbete med handlarna i staden, för att undersöka möjligheterna hur Östersund kan bidra till att hushålla med jordens resurser. Det kan vara att, till exempel, föreslå att gå ifrån engångsartiklar eller plastkassar till att sälja och uppmuntra användningen av exempelvis termosmuggar eller tygkassar; varför inte dekorerade med ett östersundshjärta?

1.13 Hållbar avfallshantering och hållbara transporter

För att undvika långa transporter, i enlighet med kommunens Klimatprogram², bör de avfalls-slag som går att behandla lokalt också behandlas lokalt. Ett exempel är oljeskadad jord. Teknisk förvaltning bör skapa förutsättningar för att ta emot oljeskadad jord från hela länet för behandling på Gräfsåsens avfallsanläggning.

Ur det avfall som Teknisk förvaltning tar emot skulle fler avfallsslag, som exempelvis textilier, gips och plast, kunna sorteras ut för återvinning. Teknisk förvaltning bör verka för ett bättre samarbete i länet och regionen för att utreda möjligheterna att hitta hållbara transportlösningar för sådana avfallsslag.

1.14 Behandling av matavfall

Enligt kommunens biogasstrategi som antogs 2012 ska kommunens primära inriktning vara "att kunna omvandla insamlat matavfall till biogas för fordonsbränsle". Kommunen bör, än en gång, utreda frågan med målet att kommunen, inom en rimlig tidsrymd, fattar beslut enligt biogasstrategin.

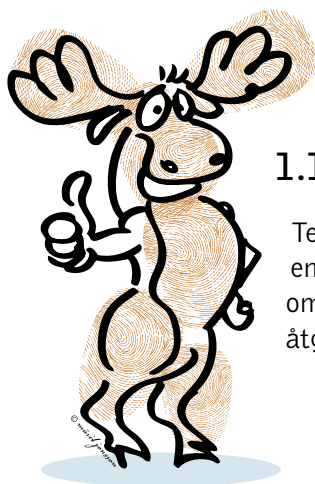
1.15 Fettåtervinning

Från de flesta verksamheter som hanterar livsmedel samlas fett in av återvinningsföretag; dels från fettavskiljare och dels upptapat på fat och dunkar. Hushållen blir bättre och bättre på att samla upp sitt fett i flaskor. Teknisk förvaltning bör verka för att allt fett går till återvinning och utreda möjligheterna att samla in fett för återvinning.

1.16 Latrin från husbilar och husvagnar

Kommunen bör utreda möjligheterna att erbjuda besökare i Östersund en tömningsstation för latrin och avloppsvatten med bra tillgänglighet till en rimlig kostnad.

1.17 Nedlagda sop- och jordtippar

Teknisk förvaltning bör riskklassificera kommunens nedlagda tippar enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden. Utifrån riskklassningen bör Teknisk förvaltning upprätta åtgärdsplaner för desamma.

Östersunds kommun

www.ostersund.se

